

VISOKA ŠOLA ZA RAČUNOVODSTVO IN FINANCE
LJUBLJANA

METODE FORENZIČNE REVIZIJE

Branko Mayr

Skripta

Ljubljana, 2023

Metode forenzične revizije

Dr. Branko Mayr

Copyright © Visoka šola za računovodstvo in finance; Ljubljana 2023

Vse pravice pridržane, še posebej pravica do razmnoževanja in razširjanja. Noben del te knjige se brez soglasja založnika ne sme v nobeni obliki reproducirati, prepisati, predelati, razmnoževati ali razširjati.

Izdal in založil:

*Visoka šola za računovodstvo in
finance
Stegne 21 c
1000 Ljubljana
<http://www.vsr.si>*

Natisnil:

e-izdaja

Ljubljana, november 2023

Vsebina

I.	Uvod	6
II.	Načrtovanje preiskave	7
	Uvod	7
	Opredelitev osnovnih pojmov	7
	Pridobivanje dokazov	8
	Poročanje	8
	Intervjuji, izjave	8
	Pomoč pri odkrivanju in preprečevanju prevar	8
	Forenzične preiskave : forenzično računovodstvo	9
	Metodologija preiskave goljufij	9
	Pristop od splošnega k specifičnemu	10
	Načrtovanje preiskave.....	14
	Dejavniki, ki se vplivajo na odločanje o poteku postopka	14
	Protokol poročanja	15
	Oblikovanje ekipe.....	15
	Osnovna izhodišča načrtovanja preiskave	15
	<i>določitev cilja preiskave</i>	16
	Določitev postopkov zavarovanja dokazov.....	17
	Načela dokumentiranja preiskovalnega postopka.....	17
	Načrtovanje načina spremljanja preiskave (dnevnik preiskave)	18
III.	Viri informacij.....	18
	Splošna pravila obravnave virov podatkov	21
	Intervjuji.....	32
	Poslovne knjige in poslovne listine	33
	Drugo.....	51
	Pregled dokazov	52
	Pripravljalna dela.....	53
	Obvladovanje kakovosti preiskave	53

Zgled načrtovanja preiskave.....	61
Pravni okvir.....	66
IV. Skrite preiskave.....	67
Računalniška podpora preiskave.....	69
Odkrivanje nezakonitih transakcij.....	69
V. Pravila revidiranja za potrebe preiskav.....	70
Uvod.....	70
Pravila obvladovanja kakovosti preiskovanja - revidiranja.....	70
Mednarodni standardi obvladovanja kakovosti (MSOK).....	70
Revizorjeve naloge, povezane z obravnavanjem prevar pri reviziji računovodskih izkazov.....	76
Cilj posla preiskovanja.....	76
Splošna načela posla preiskovanja.....	77
Posli dajanja zagotovil.....	83
Strokovna pravila pri izvajanju sorodnih storitev.....	104
Uvod.....	104
Cilj posla opravljanja dogovorjenih postopkov.....	104
Načrtovanje.....	106
Dokumentacija.....	106
Postopki in dokazi.....	107
Poročanje.....	107
Vidik javnega sektorja.....	108
Zgled listine o poslu opravljanja dogovorjenih postopkov.....	108
VI. Izvedeništvo.....	111
Uvod.....	111
Pravni okvir izvedeništva.....	111
Poročanje sodišču.....	115
Problem.....	115
Strokovne podlage.....	116
VII. Oškodovanje.....	120

1	Navadna škoda.....	120
2	Izgubljeni dobiček kot oblika škode	121
2.1	Opredelitev izgubljenega dobička.....	121
2.2	Teoretični okvir analiziranja izgubljenega dobička, ki se uporablja v Sloveniji – poenostavljen povzetek	123
2.2.1	Razlogi za zavrnitev tožbenega zahtevka za izgubljeni dobiček	123
2.2.2	Pravila stroke glede časov, ki so povezani z analizo izgubljenega dobička, čas, od katerega se obračunavajo obresti oziroma čas, na katerega se izračuna sedanja vrednost prihodnjih škod	131
2.2.3	Normalen potek stvari ali tek stvari glede na posebne okoliščine in prognoza oškodovanca	134
2.2.4	Ravnanja oškodovanca za zmanjšanje škode	134
2.3	Ocena izgubljenega dobička	135
2.4	Metode ocenjevanja izgubljenega dobička	138
2.5	Najpogosteje uporabljane enačbe za izračun izgubljenega dobička	168
2.6	Analiza izgubljenih prihodkov	170
2.7	Stroški in odhodki v izgubljenem dobičku	172
2.7.1	Izogibni stroški	172
2.7.2	Dodatni stroški, ki so nastali zaradi škodnega dogodka	173
2.7.3	Stalni (fiksni) stroški v analizi izgubljenega dobička	174
2.7.4	Davek na dodano vrednost pri nakupih.....	177
2.7.5	Analiza posameznih vrst stroškov in odhodkov.....	177
2.8	Podatki, ki so podlage za analizo izgubljenega dobička.....	178
2.9	Izgubljeni dobiček in kazniva dejanja.....	180
2.10	Načelo upoštevanja postavk, ki so sestavina navadne škode, v izračun izgubljenega dobička	181
2.11	Razobrestenje (diskontiranje) in obrestovanje (eskontiranje) izgubljenega dobička	182

I. Uvod

Goljufije so sestavina vsakodnevnega življenja. Nastanejo zaradi slabosti v organiziranosti, pritiska in osmislitve – odločitve (trikotnik goljufij). Sestavina delovanja poslovnega sistema je organiziranje in delovanje na način, ki zmanjšuje možnost nastanka priložnosti za goljufijo. V tem delu obravnavamo aktivnosti, ki se izvedejo po spoznanju, da obstaja utemeljen sum storitve goljufije. Takrat si sledijo aktivnosti načrtovanja preiskave in njene izvedbe, ki se konča s poročilom.

Načrtovanje preiskave: Utemeljen sum storitve goljufije je podlaga načrtovanja preiskave. Vsebina in vrsta goljufije narekujeta postopek njene izvedbe. Pred začetkom preiskave je treba osmisliti njen potek – določiti cilje, hipoteze, metode, ekipo itd. Glede na naravo goljufije se izvedba preiskave načrtuje na način, ki zagotovi uresničitev ciljev preiskave.

Izvedba preiskave: Izvedba preiskave mora zagotoviti učinkovito zavarovanje dokazov storjene goljufije. Preiskovalni postopki se uresničijo v skladu z načrtom preiskave. Pridobljene informacije se ovrednotijo. Preiskava se sklene s poročilom.

V praksi obstaja veliko metod in načinov izvedbe preiskave. V tem delu obravnavamo metodološke osnove forenzičnih preiskav v financah in računovodstvu. Bralcu bodo koristila pri proučevanju zahtevnejših del, ki obravnavajo metodologijo forenzičnih preiskav v financah in računovodstvu. Najprej predstavimo načrtovanje preiskave, nadaljujemo z njeno izvedbo, v sklepne delu pa prikažemo.